

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет музичного мистецтва і хореографії
Кафедра академічного та естрадного вокалу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
« 01 » 05 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЖАЗОВЕ СОЛЬФЕДЖІО ТА ДЖАЗОВА ІМПРОВІЗАЦІЯ

спеціальності 025 «Музичне мистецтво»
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньо-професійної програми: 025.00.02 Сольний спів

Київ – 2023

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет музичного мистецтва і хореографії
Кафедра академічного та естрадного вокалу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
_____ 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЖАЗОВЕ СОЛЬФЕДЖІО ТА ДЖАЗОВА ІМПРОВІЗАЦІЯ

спеціальності 025 «Музичне мистецтво»
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньо-професійної програми: 025.00.02 Сольний спів

Київ – 2022

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут мистецтв
Кафедра академічного та естрадного вокалу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
« 01 » 10 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЖАЗОВЕ СОЛЬФЕДЖІО ТА ДЖАЗОВА ІМПРОВІЗАЦІЯ

спеціальності: 025 «Музичне мистецтво»
освітнього рівня: першого (бакалаврського)
освітньої програми: 025.00.02 Сольний спів

Київ – 2021

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Протокол № 18.59/21
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціал)
«   » 2021

Розробник: Гаркавенко Дмитро Віталійович, викладач кафедри академічного та естрадного вокалу Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладач: Гаркавенко Дмитро Віталійович, викладач кафедри академічного та естрадного вокалу Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри академічного та естрадного вокалу

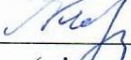
Протокол від 30.08. 2021 року № 10

Завідувач кафедри Олена ЗАВЕРУХА
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) 025.00.02 Сольний спів
(назва освітньої програми)

___ . ___ . 2021 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми

(керівник проектної групи) Яна КИРИЛЕНКО
(підпис)

Робочу програму перевірено

___ . ___ . 2021 р.

Заступник директора Алла ТАРАННИК

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання			
	денна		заочна	
Джазове сольфеджіо та джазова імпровізація				
Вид дисципліни	<i>обов'язкова</i>			
Мова викладання, навчання та оцінювання	<i>українська</i>			
Загальний обсяг кредитів / годин	6 / 180			
Курс	<i>IV</i>		<i>IV</i>	
Семестр	<i>VII</i>	<i>VIII</i>	<i>VII</i>	<i>VIII</i>
Кількість змістових модулів за розподілом:	<i>1</i>	-	-	-
Обсяг кредитів	<i>2</i>	-	-	-
Обсяг годин, у тому числі:	<i>60</i>	-	-	-
Аудиторні	<i>18</i>	-	-	-
Модульний контроль	<i>2</i>	-	-	-
Семестровий контроль	<i>15</i>	-	-	-
Самостійна робота	<i>25</i>	-	-	-
Форма семестрового контролю	<i>екзамен</i>	-	-	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – надання студентам базових знань щодо джазового сольфеджіо та основ джазової імпровізації, їх використання під час виконавської діяльності, виховання у студентів свідомого сприйняття музичного твору, як основи для власного музичного творення, а також накопичення музичних знань у сфері джазового сольфеджіо та імпровізації (джазові фрази, прийоми, патерни, звороти тощо).

Завдання дисципліни полягає:

- набуття навичок сприйняття та відтворення музичного джазового матеріалу, базових знань щодо будови джазових творів та джазової композиції;
- набуття навичок щодо аналізу джазових творів, їх будови, ритмічних особливостей, побудови вокальних ліній в залежності від використовуваного джазового стилю;
- формування здатності до саморозвитку, спрямованості на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію;
- розвиток музичного мислення, творчості та музичного смаку виконавця;
- ознайомлення з різними джазовими стилями та прийомами вокальної джазової імпровізації;
- розвиток самостійної роботи над творами у різних жанрах джазової імпровізації (початковий рівень);

До методів роботи викладача зі студентами протягом вивчення курсу «Джазове сольфеджіо та джазова імпровізація» можна віднести:

- мовний (викладення основних положень джазового сольфеджіо та імпровізації);
- ілюстративний (показ викладачем прикладів здійснення аналізу

джазових творів, виконання джазових стандартів, показ викладачем прийомів імпровізації);

– репродуктивний (відтворення студентами виконавських прийомів, проілюстрованих викладачем);

– репродуктивно-варіативний (поєднання студентом запропонованих викладачем прийомів з іншими формами й методами виконавської діяльності);

– креативний, творчий (опанування знань з джазової гармонії, навичок їх використання у виконавській діяльності, опанування навичок елементарної імпровізації; створення студентами оригінальних варіантів імпровізації творів);

– проблемно-пошуковий (самостійний пошук студентом засобів і способів розв’язання проблемних ситуацій у процесі відпрацювання репертуару);

– інтеграції (акумуляція і синтез знань з різних фахових дисциплін у процесі вирішення навчальних завдань).

Засоби навчання: навчально-методичні посібники; робоча навчальна програма; нотний матеріал для проведення практичних занять; акустична система, CD – програвач, фортепіано.

Протягом проходження даного курсу у студентів мають бути сформовані наступні компетентності:

Інтегральна компетентність: здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК-1 Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-2 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

- ЗК-3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК-4 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК-5 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК-6 Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК-7 Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК-8 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК-9 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК-10 Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК-11 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК-12 Здатність працювати автономно.
- ЗК-13 Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
- ЗК-14 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК-15 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- СК-1 Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.
- СК-2 Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.
- СК-3 Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
- СК-4 Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
- СК-5 Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
- СК-6 Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
- СК-9 Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

СК-11 Здатність оперувати професійною термінологією.

СК-12 Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

СК-13 Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК-14 Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.

СК-16 Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.

СК-17 Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, диригентської, педагогічної діяльності.

СК-18 Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

3. Результати навчання за дисципліною:

Студент повинен знати:

- особливості будови джазових творів та джазової композиції;
- особливості ритму, побудови вокальних ліній в залежності від використовуваного джазового стилю;
- термінологію музичного мистецтва, його понятійно-категоріальний апарат.
- особливості музичних стилів різних епох.

Вміти:

- здійснювати аналіз музичного джазового матеріалу (композицію, тематичну структуру, гармонію, ритм тощо);
- писати музичний диктант;
- співати приклади з джазової та естрадної музики (одноголосні та багатоголосні) з урахування стилістичних особливостей напряму ;
- відтворювати на фортепіано та записувати фрагменти оригінальних джазових опусів, записувати гармонію цифровими позначками ;

- імпровізувати мелодії на гармонічні схеми ;
- добирати супровід до певних джазових та популярних мелодій;
- співати джазові стандарти, приклади з джазової музики з урахуванням стилістичних особливостей напряму, що вивчається.

Результати навчання:

РН-1 Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння голосом на належному фаховому рівні під час виконавської та диригентської діяльності;

РН-2 Володіти методами та навичками ансамблевого співу, репетиційної роботи та концертних виступів;

РН-3 Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності;

РН-4 Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту;

РН-5 Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію;

РН-8 Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій;

РН-12 Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

РН-17 Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт							
		Аудиторна:					Модульний контроль	Самостійна	Семестровий контроль
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні			
Модуль I. Змістовий модуль 1									
Тема 1. Основи джазової гармонії – фундаменту джазової імпровізації	5			2				3	
Тема 2. Використання ладів та гам в джазовій імпровізації, особливості їх взаємодії	5			2				3	
Тема 3. Функціональна гармонія в джазовій імпровізації	5			2				3	
Тема 4. Тяжіння та акордові звукоряди у джазі та джазовій імпровізації	5			2				3	
Тема 5. Гармонічні звороти та їх відповідність ладам народної музики.	5			2				3	
Тема 6. «Головний хід джазу» (II – V – I) у джазовій імпровізації та відповідні акорди, квінтове коло і побічні доміанти	8			4				4	
Тема 7. Використання модальної гармонії в джазовій імпровізації	5			2				3	
Тема 8. Мелодія в джазовій імпровізації	5			2				3	
Модульний контроль	2						2		
Семестровий контроль	15								15
Разом	60			18			2	25	15

Форма семестрового контролю	Екзамен								
Усього	60			18			2	25	15

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 (IV курс, VII семестр)

Тема 1. Основи джазової гармонії – фундаменту джазової імпровізації.

Ознайомлення з елементами музики у джазовій гармонії: інтервали у джазовому сольфеджіо та імпровізації, тризвуки, обернення тризвуків, септакорди, акорди з додатковими тонами, поліакорди, гібридні акорди в джазовій імпровізації. Літерні позначення акордів. Знайомство з специфічними якостями, формами та характеристиками базових елементів джазової гармонії.

Тема 2. Використання ладів та гам в джазовій імпровізації, особливості їх взаємодії.

Ознайомлення з особливостями використання ладів та гам у джазовій імпровізації. Вивчення ладів – одного з найважливіших елементів імпровізації – є вкрай необхідним для джазового музиканта. Ознайомлення з темами: мажор, мінор, їх взаємодія; три види мінору, мелодичний мінор, як найчастіше використовуваний лад у сучасній мінорній джазовій імпровізації. Знайомство з теорією взаємовідношення «акорд – звукоряд», ладами народної музики, пентатонікою, блюзовою гамою, симетричними та альтерованими ладами. Набуття навичок практичного використання ладів та гам в джазовій імпровізації.

Тема 3. Функціональна гармонія в джазовій імпровізації.

Джазова гармонія базується на функціональній системі. Ознайомлення з функціями акордів у джазовій гармонії, які визначають характер звучання і спрямованість у русі гармонії (стан спокою, стан невизначеності та стан спрямованості до вирішення). Діатонічна гармонія, вивчення акордових функцій: тоніки, субдомінанти, доміанти; акордових груп та особливостей розв'язання домінантового септакорду; автентичного, плагального та повного функціонального зворотів, набуття навичок їх практичного використання в джазовій імпровізації.

Тема 4. Тяжіння та акордові звукоряди у джазі та джазовій імпровізації.

Ознайомлення з акустичною природою тяжіння та розв'язку нот у складі

акордів. Внутрішній секрет звуковедення, співвідношення між нотами та розумне використання тяжінь і законів акустики. Розуміння, що кожен акорд містить специфічну інформацію в залежності від його відношення до відповідного ладу (мажор, мінор тощо), а також структури (тризвук, септакорди, нонакорди тощо). Здобуття навичок розуміння музичного контексту у відповідності до місцезнаходження звуків в акордах. Ознайомлення з різними підходами до вокальної джазової імпровізації: базування мелодії на верхніх нотах акордів, обігравання певних гам (спираючись на інтуїтивне сприйняття музичного матеріалу), усвідомлена теоретична підготовка та подальша вільна імпровізація, що базується на теоретичних знаннях.

Тема 5. Гармонічні звороти та їх відповідність ладам народної музики.

Ознайомлення з типовими гармонічними зворотами, їх використанням у джазовій імпровізації. Вивчення функціональних видів гармонічних зворотів: повні, автентичні, плагальні та перервані. Набуття навичок використання гармонічних зворотів у джазовій імпровізації.

Тема 6. «Головний хід джазу» (II – V – I) у джазовій імпровізації та відповідні акорди, квінтове коло і побічні доміанти.

Ознайомлення з «головним ходом джазу» (II – V – I), як базовим елементом джазової гармонії, його тотожність класичного ходу повного функціонального звороту S-D-T. Аналіз використання «головного ходу джазу» у джазових стандартах, його універсальність та широке представлення у різних стилях джазу. Набуття навичок використання «головного ходу джазу» під час створення вокальної імпровізації.

Тема 7. Використання модальної гармонії в джазовій імпровізації.

Ознайомлення з поняттями модальна музика та модальний джаз (музика, що побудована на певному модусі (штучно створеному ряді тонів), та розвивається в його сфері). Знайомство з історією виникнення та розвитку модального джазу. Аналіз відмінностей модального джазу від класичної музики і традиційного джазу. Ознайомлення з особливим типом імпровізації в модальному джазі, коли в якості основи для імпровізації виступає не гармонія, як така (багато п'єс містять мінімум акордів), а лад. Знайомство з джазовими виконавцями, які працювали в такій техніці.

Тема 8. Мелодія в джазовій імпровізації

Ознайомлення з мелодичним ритмом та його щільністю, будовою мелодії (на мотив, фрази та речення) та видами мелодичного розвитку: мелодичним та ритмічним. Вивчення прийомів та технік розвитку імпровізаційної лінії.

Відпрацювання складних мелодичних та ритмічних «партитур» (зразків джазової імпровізації) з використанням заданих та власних - ритмічних формул. Набуття навичок створення мелодичної джазової імпровізації.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	-	-	-
Відвідування семінарських занять	-	-	-
Відвідування практичних занять	1	9	9
Робота на семінарському занятті	-	-	-
Робота на практичному занятті	10	9	90
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	-	-	-
Виконання завдань до самостійної роботи	5	8	40
Виконання модульної роботи	25	1	25
Виконання ІНДЗ	-	-	-
	Разом	-	164
Максимальна кількість балів: 264 (III курс, V семестр) + 248 (III курс, VI семестр) + 164 = 676 б Розрахунок коефіцієнта: $676/60=11,27$			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Зміст завдання	Критерії оцінювання
Змістовий модуль 1		
1.	<p>Підписати над акордами цифрове позначення, а під акордами – функції у відповідній тональності (тональність визначити самостійно), результат надіслати на електронну пошту.</p> <p>Проспівати під власний акомпанемент запропоновані 2 мелодії, при цьому користуватись акордовими цифровими позначеннями, наведеними в нотах. Записати аудіофайл та надіслати на google-диск корпоративного акаунту та надати посилання у вигляді online тексту, перевібивши доступ до файлу.</p>	<p>1. своєчасність та повнота виконання (2 б.);</p> <p>2. точне виконання мелодичних ліній у вірному ритмі та грамотне акомпанування (3 б.).</p>
2.	<p>Записати гами, зазначені у завданні (D Harmonic Minor, Eb Major, B Dorian, F# Locrian, D Major Blues, Ab Lydian), результат надіслати на електронну пошту.</p> <p>Проспівати під власний акомпанемент зазначений стандарт. Записати аудіофайл та надіслати на google-диск корпоративного акаунту та надати посилання у вигляді online тексту, перевібивши доступ до файлу.</p>	<p>1. своєчасність та якість виконання (2 б.);</p> <p>2. точне виконання стандарту у вірному ритмі та грамотне акомпанування (3 б.).</p>
3.	<p>Визначити, в які тональності відбувається відхилення в стандарті Л. Бонфа «Gentlerain» (ноти надаються). Написати тональності, зазначені в нотах цифровими позначеннями, а також акорди у вигляді функцій, результат надіслати на електронну пошту.</p>	<p>1. своєчасність та якість виконання (2 б.);</p> <p>2. повна та деталізована відповідь у розкритті питання в повному обсязі (3 б.).</p>
4.	<p>Записати аудіофайл співу тризвуків, обернення тризвуків, септакордів від різних звуків в ладу. Співати мелодичні лінії із запропонованого прикладу у всіх тональностях. Результат (аудіофайл) надіслати на google-диск корпоративного акаунту та надати посилання у</p>	<p>1. чітке виконання тризвуків, обернення тризвуків, септакордів (2 б.);</p> <p>2. точне виконання мелодичних ліній у вірному ритмі (3 б.).</p>

	вигляді online тексту, перевіривши доступ до файлу.	
5.	<p>Записати аудіофайл співу семи ладів «народної» музики, альтерованого та симетричного ладів.</p> <p>Виконати хорал у дорійському ладу (ноти надаються). Під час виконання, один голос співати, інші – грати.</p> <p>Результат (аудіофайл) надіслати на google-диск корпоративного акаунту та надати посилання у вигляді online тексту, перевіривши доступ до файлу.</p>	<p>1. точне та чітке виконання альтерованого та симетричного ладів (2 б.);</p> <p>2. точне виконання різних голосів хоралу (3 б.).</p>
6	<p>Побудувати акордовий зворот II-V-I (золотий хід джазу) за наведеним зразком, з використанням завдань a, b, c.</p> <p>Дописати 2 відсутні акорди (у запропонованому прикладі), з використанням «золотого ходу джазу». Під час виконання завдання самостійно визначити лад (мажор або мінор).</p> <p>Результат надіслати на електронну пошту.</p>	<p>1. своєчасність та якість виконання (2 б.);</p> <p>2. повна та деталізована відповідь у розкритті питання в повному обсязі (3 б.).</p>
7.	<p>Записати лади (modus), які використовує Роберта Гамбаріні, виконуючи джазовий стандарт «On the Sunny side of the street» (ноти надаються). Результат надіслати на електронну пошту.</p> <p>Проспівати під власний акомпанемент зазначений стандарт. Записати аудіофайл та надіслати на google-диск корпоративного акаунту та надати посилання у вигляді online тексту, перевіривши доступ до файлу.</p>	<p>1. своєчасність та якість виконання (2 б.);</p> <p>2. точне виконання стандарту у вірному ритмі та грамотне акомпанування (3 б.).</p>
8.	<p>Записати аудіофайл виконання трьох різностильових джазових стандартів на вибір під власний акомпанемент з виконанням стилів свінгу, боса-нови та латини.</p> <p>Спробувати імпровізувати. Використовувати різні підходи до створення мелодичної лінії.</p> <p>Результат (аудіофайл) надіслати на google-диск корпоративного акаунту та надати посилання у вигляді online тексту,</p>	<p>1. інтонаційно та ритмічно точне виконання стандартів (2 б.);</p> <p>2. стилістичне та емоційне виконання стандартів (3 б.).</p>

перевіряючи доступ до файлу.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться у формі прослуховування музичного матеріалу, опанованого студентами впродовж кожного із семестрів. Максимальна кількість балів – 25.

Критерії оцінювання	Бали
Побудувати та вірно проінтонувати: інтервали, тризвуки та їх обернення, септакорди, акорди з додатковими тонами, поліакорди та гібридні акорди	5
Побудувати та вірно проінтонувати: лади (мажор, мінор, лади народної музики, пентатоніка, блюзова гама, симетричні та альтеровані лади	5
Визначити на слух, записати нотами та цифровими позначками гармонічні послідовності акордів	5
Виконати аналіз будови джазової композиції (форма, ритм, гармонія, мелодія)	5
Створити власну імпровізацію у заданому стилі (початковий рівень), спираючись на надану гармонічну послідовність	5
Максимальна кількість балів: 25	

У процесі оцінювання навчальних робіт застосовуються такі методи:

- усного контролю (оцінювання рівня навичок та знань з основ джазової імпровізації відповідно до програми навчального курсу, здійснювати аналіз творів та творчих вмінь створення власної імпровізації);
- самоконтролю (самоаналіз, самооцінка студента своїх музично-виконавських дій).

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Складання екзамену з навчальної дисципліни «Джазове сольфеджіо та джазова імпровізація» навчальним планом передбачено в VII семестрі. Екзаменаційні білети містять два завдання: письмове і практичне. Максимальна кількість балів – 40.

Під час складання екзамену студенти повинні продемонструвати наступні знання та навички:

- вміти грати джазові стандарти, використовуючи літерні позначення акордів, виконувати джазові стандарти під власний супровід;
- будувати вокальну джазову імпровізацію, спираючись на лади: мажор, мінор, лади народної музики, пентатоніка, блюзова гама, симетричні та

альтеровані лади;

- виконувати аналіз мелодичної будови вокальної джазової імпровізації (мотив, фраза, вокальні лінії, структура);
- знати особливості використання основних джазових гармонічних зворотів, у тому числі «головного ходу джазу», автентичних, плагальних, повних зворотів;
- знати особливості ритмічної та мелодичної будови джазової імпровізації;
- розпізнавати відомі джазові стандарти та вміти створювати власну імпровізацію (початковий рівень).

Оцінка	Критерій оцінювання
36-40	<p>Студент має бездоганно будувати та співати точно відтворювати інтонаційно:</p> <ul style="list-style-type: none"> - звукоряди пентатоніки та блюзового ладу; - інтервали на ступенях ладів; - септакорди та нонакорди ланцюжком від звука, вгору та вниз; - гармонічні схеми блюзу; - септакорди T, S, D функцій в тісному та змішаному розташуванні; - мажорні та мінорні нонакорди в тональності та від звука; - гармонічні ланцюжки з септакордів та нонакордів; - діатонічні, хроматичні секвенції; - натуральні мажорні і мінорні гами з півтоновим оточенням кожного ступеня, зверху і знизу; - лади народної музики, які містять хроматизми; - звукоряди блюзового ладу з хроматичними різновидами хроматичних інтервалів в мажорі та мінорі з розв'язанням (зм.5, зб.4, зб.2, зм.7). <p>Вміти записати та сольфеджувати напам'ять: популярні естрадні мелодії, гармонічні схеми популярних пісень, фрагменти з ускладненим ритмічним малюнком, диктанти з естрадної та джазової музики, приклади з різними видами синкоп, поліметрії, в манері джаз-вальсу та свінгу.</p> <p>Вміти визначати на слух:</p> <ul style="list-style-type: none"> - багатоголосні побудови в "свінговій" манері. <p>септакорди, нонакорди, гармонічні послідовності, фрагменти з джазової та популярної музики</p>
31-35	<p>Студент повинен мати достатньо високий рівень знань, вміти будувати та співати точно відтворювати інтонаційно:</p> <ul style="list-style-type: none"> - звукоряди пентатоніки та блюзового ладу; - інтервали на ступенях ладів; - септакорди та нонакорди ланцюжком від звука, вгору та вниз; - гармонічні схеми блюзу; - септакорди T, S, D функцій в тісному та змішаному розташуванні; - мажорні та мінорні нонакорди в тональності та від звука; - гармонічні ланцюжки з септакордів та нонакордів; - діатонічні, хроматичні секвенції;

	<ul style="list-style-type: none"> - натуральні мажорні і мінорні гами з півтоновим оточенням кожного ступеня, зверху і знизу; - лади народної музики, які містять хроматизми; - звукоряди блюзового ладу з хроматичними різновидами хроматичних інтервалів в мажорі та мінорі з розв'язанням (зм.5, зб.4, зб.2, зм.7). <p>Вміти записати та сольфеджувати напам'ять: популярні естрадні мелодії, гармонічні схеми популярних пісень, фрагменти з ускладненим ритмічним малюнком, диктанти з естрадної та джазової музики</p> <p>Вміти визначати на слух:</p> <ul style="list-style-type: none"> - багатоголосні побудови в “свінговій” манері. - септакорди, нонакорди, гармонічні послідовності, фрагменти з джазової та популярної музики
26-30	<p>Студент в цілому має добрі знання, вміє будувати та співати точно відтворювати інтонаційно:</p> <ul style="list-style-type: none"> - звукоряди пентатоніки та блюзового ладу; - інтервали на ступенях ладів; - септакорди та нонакорди ланцюжком від звука, вгору та вниз; - гармонічні схеми блюзу; - септакорди T, S, D функцій в тісному та змішаному розташуванні; - мажорні та мінорні нонакорди в тональності та від звука; - гармонічні ланцюжки з септакордів та нонакордів; - діатонічні, хроматичні секвенції; - натуральні мажорні і мінорні гами з півтоновим оточенням кожного ступеня, зверху і знизу; - лади народної музики, які містять хроматизми; - звукоряди блюзового ладу з хроматичними різновидами хроматичних інтервалів в мажорі та мінорі з розв'язанням (зм.5, зб.4, зб.2, зм.7), проте з окремими інтонаційними погіршеннями. <p>Вміти записати та сольфеджувати напам'ять: популярні естрадні мелодії, гармонічні схеми популярних пісень, фрагменти з ускладненим ритмічним малюнком, диктанти з естрадної та джазової музики, з допустимою кількістю помилок</p> <p>Вміти визначати на слух:</p> <ul style="list-style-type: none"> - багатоголосні побудови в “свінговій” манері. - септакорди, нонакорди, гармонічні послідовності, фрагменти з джазової та популярної музики
21-25	<p>Посередній рівень знань, виконання завдань із значною кількістю помилок, часткове подолання інтонаційних та ритмічних труднощів. Сольфеджування музичних прикладів без дотримання потрібної манери. Визначати на слух з акорди, але без визначення послідовностей</p>
15-20	<p>Мінімально можливий допустимий рівень знань матеріалу із значною кількістю недоліків та помилок.</p>

0-14	Невміння відтворити більшу частину завдань, неточне інтонування, невірна вокальна співацька позиція, слабка координація між голосом і слухом; невміння складати диктанти та сольфеджувати популярні твори у специфічній манері.
-------------	---

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Використання ладів (мажор, мінор, лади народної музики, пентатоніка, блюзова гама, симетричні та альтеровані лади) при створенні вокальної джазової імпровізації.

2. Використання функціональної гармонії (основні акордові функції) у джазовій імпровізації.

3. Аналіз мелодичної будови вокальної джазової імпровізації (мотив, фраза, вокальні лінії, структура).

4. Використання у джазі акордових звукорядів, принципів тяжіння та розв'язку звуків у складі акордів, побудованих на акустичних законах.

5. «Головний хід джазу», як один з основних зворотів у джазі. Порівняльний аналіз із класичною гармонією. Основні акордові послідовності.

6. Відомі джазові стандарти, їх аналіз та використання під час створення власної імпровізації.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	Бездоганне знання матеріалу, вміє аналізувати розділи музичної форми, мелодичні структури (фрази, мотиви); використовує напрацьований матеріал з урахуванням контуру мелодичної лінії, ритмічної основи, функції основних звуків; виконує принципи джазового фразування в різних стилях, а також відрізняє фразування у швидких та повільних темпах. Має уяву про взаємозв'язок між акордами та ладами, про мелодичні можливості обігравання одного або декілька акордів. Вільно відтворювати будь-яку імпровізацію за заданим зразком та може гармонізувати і вільно виконати мелодію естрадно-джазового змісту.

B	82-89	Достатньо високий рівень знань в межах обов'язкового матеріалу, вміє аналізувати розділи музичної форми, мелодичні структури (фрази, мотиви); використовує напрацьований матеріал з урахуванням контуру мелодичної лінії, ритмічної основи, функції основних звуків; виконує принципи джазового фразування в різних стилях, а також відрізняє фразування у швидких та повільних темпах. Має уяву про взаємозв'язок між акордами та ладами, про мелодичні можливості обігравання одного або декілька акордів. Вільно відтворювати будь-яку імпровізацію за заданим зразком та може гармонізувати і вільно виконати мелодію естрадно-джазового змісту – без суттєвих помилок.
C	75-81	В цілому хороше знання, вміє аналізувати розділи музичної форми, мелодичні структури (фрази, мотиви); використовує напрацьований матеріал з урахуванням контуру мелодичної лінії, ритмічної основи, функції основних звуків. Виконує імпровізацію за заданим зразком та може гармонізувати мелодію естрадно-джазового змісту, проте з окремими інтонаційними та ритмічними погрішностями.
D	69-74	Посередній рівень знань, вміє аналізувати розділи музичної форми, мелодичні структури (фрази, мотиви); використовує напрацьований матеріал з урахуванням контуру мелодичної лінії, ритмічної основи, функції основних звуків; виконує принципи джазового фразування в різних стилях, а також відрізняє фразування у швидких та повільних темпах. Може гармонізувати мелодію естрадно-джазового змісту. із значною кількістю помилок, часткове подолання інтонаційних та ритмічних труднощів.
E	60-68	Мінімально можливий допустимий рівень знань, використовує напрацьований матеріал з урахуванням контуру мелодичної лінії, ритмічної основи, функції основних звуків; виконує принципи джазового фразування в різних стилях, а також відрізняє фразування у швидких та повільних темпах. Може гармонізувати мелодію естрадно-джазового змісту із значною кількістю помилок, часткове подолання інтонаційних та ритмічних труднощів
FX	35-59	Невміння відтворити більшу частину, не вміє аналізувати розділи музичної форми, мелодичні структури (фрази, мотиви); не виконує принципи джазового фразування в різних стилях, а також не відрізняє фразування у швидких та повільних темпах.
F	1-34	Досить низький рівень у відтворенні більшої частини, не використовує напрацьований матеріал з урахуванням контуру мелодичної лінії, ритмічної основи, функції основних звуків; не виконує принципи джазового фразування в різних стилях, а також не відрізняє фразування у швидких та повільних темпах. Не може гармонізувати мелодію естрадно-джазового змісту.

Кількість	164
-----------	-----

7. Навчально-методична картка дисципліни

балів за модуль								
Теми	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8
Години	1	1	1	1	1	2	1	1
Теми лекцій	-	-	-	-	-	-	-	-
Теми семінарських занять	-	-	-	-	-	-	-	-
Теми практичних занять – 99 б	Основи джазової гармонії – фундаменту джазової імпровізації (10+1)*1 = 11 б.	Використання ладів та гам в джазовій імпровізації, особливості їх взаємодії (10+1)*1 = 11 б.	Функціональна гармонія в джазовій імпровізації (10+1)*1 = 11 б.	Тяжіння та акордові звукоряди у джазі та джазовій імпровізації (10+1)*1 = 11 б.	Гармонічні звороти та їх відповідність ладам народної музики (10+1)*1 = 11 б.	«Головний хід джазу» (II – V – I) у джазовій імпровізації та відповідні акорди, квінтове коло і побічні домінант и (10+1)*2 = 22 б.	Використання модальної гармонії в джазовій імпровізації (10+1)*1 = 11 б.	Мелодія в джазовій імпровізації (10+1)*1 = 11 б.
Теми лабораторних занять	-	-	-	-	-	-	-	-
Самостійна робота – 40 б	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.
Види поточного контролю – 25 б.	Модульна контрольна робота – 25 б.							
Підсумковий контроль	Екзамен							
Усього	264 (III к, V сем) + 248 (III к, VI сем) + 164 = 676 б Коефіцієнт: 676 / 60 = 11,27 б							

8. Рекомендовані джерела

1. Афоніна О.С. Сольфеджіо. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Вінниця, Нова книга, 2013.
2. Гмиріна С.В. Специфіка виховання музично-ритмічного почуття у солістів-вокалістів в процесі професійного навчання. – Серія педагогічні науки (23). 2013.
3. Макарова Е.В, Яковенко В.Г. Формування творчої особистості співака-виконавця в умовах сучасного освітнього процесу. Серія педагогічні науки (142). Стор. 138-145. 2019
4. Молотков В.А., Джазова імпровізація. – Київ, Музична Україна, 1989.
5. Черкасов В.В. Теорія і методика музичної освіти. Київ. ВЦ «Академія», 2016.
6. Aebersold J., Ken Slone. The Charlie Parker Omnibook. – Atlantic Music Corp., 1978.
7. Baker D. A Creative approach to Practicing in Jazz. – New Albany: James Aebersold Jazz, Inc. 1994.
8. Baker D. Advanced Ear Training for Jazz Musicians. – Lebanon: Studio P/R, 1977.
9. Baker D. Jazz Improvisation. A Comprehensive Method for all Players. – Bloomington: Frangipani Press, 1983.
10. Baker D. Advanced Improvisation. – Chicago: Maher Publication, 1983.
11. Bergonzi, Jerry. Melodic Structure. – Rottenburg: Advance Music. 1992.
12. Bergonzi, Jerry. Pentatonics. – Rottenburg: Advance Music, 1994.
13. Bergonzi, Jerry. Jazz line. – Rottenburg: Advance Music, 1996.
14. Brandt C., Clinton Roemer. Standartized Chord Symbol Notastion. –Sherman Oaks: Roerick Music, 1976.
15. Coker J, Bob Knap and Lary Vincent. Hearing the Changes. – Rottenburg: Advance Music, 1996.
16. Coker J, Bob Knap and Lary Vincent. Complete Method for Improvisation . – Miami, Fl.: Warner Bros.,1997.

17. Coker J, Bob Knap and Lary Vincent. *The Teaching of Jazz*. – Rottenburg: Advance Music. 1989.
18. Coker J, Bob Knap and Lary Vincent. *Improvising Jazz*. – Engelwood Cliffs: Prentice-Hall, 1964.
19. Davis Miles and Quincy Troupe. *Miles: The Autobiography*. – New York: Simon and Schuster, 1989.
20. Levine Mark. *The Jazz Piano Book*. – Petaluma: Sher Music Co., 1989.
21. Levine Mark. *The Jazz Theory Book*. – Petaluma: Sher Music Co., 1995.
22. Ligon, Bert. *Jazz Theory Resources*. – Bluemound: Hal Leonard Inc., 2001.
23. Mili Bermejo. *Jazz Vocal Improvisation*. – Boston: Berklee Press, 2017.
24. Robert Rawlins, Nor Eddine Bahha. *Jazzology*. – Bluemound: Hal Leonard Inc., 2005.